

Eliška Toperczerová: Hudební vzpomínání na Terezín

Posudek vedoucí diplomové práce

Ke kontextu: Eliška Toperczerová pochází v elitní pražské hudebnické rodiny, což do značné míry předurčilo její zaujetí hudební antropologií od začátku studia na FHS. Skutečnost, že se sama se s vervou věnuje (amatérskému) divadlu, pak pomohlo určit téma její diplomové práce. S divadelním souborem Radar totiž nastudovali a hráli hru Františka Tichého *Terezínské zvony* (Eliška se přitom podílela mj. na výběru hudby a jejím nastudování). Téma válečného (nejen hudebního) Terezína a kolektivního vzpomínání na něj se tak protnul se mnou vedeným dlouhodobým výzkumem hudebního vzpomínání; Eliška se zaměřila především na vlivnou osobu ředitele Gymnázia Přírodní škola Františka Tichého, který patří mezi výrazné aktéry současného vzpomínání na Terezín.

Diplomová práce (v době čtení posudku již nejspíš představená) má klasickou strukturu, která – po představení tématu a zejména odhalení autorčina vztahu k tématu (s. 6 – 8) – nejprve v teoreticko-metodologické části (s. 8 – 23) představuje hlavní (hudebně-) antropologické teorie, které tvoří základní perspektivní rámec výzkumu (jeho základními kameny jsou Merriamův koncept „music as culture“ Assmannovo představení časové dimenze kolektivní identity, rozdělení modalit kulturní paměti na „archiv“ a „kánon“ Aleidy Assmannové, a hlavní myšlenka Astrid Erll o kolektivním vzpomínání jako uspokojování potřeb současnosti), klíčové pojmy, s nimiž pracuje, a výzkumnou metodologii. Do tohoto rámce pak v empirické části (s. 24 – 74) pak umísťuje etnografické snapshoty, jakési „vizitky“ kolektivních aktérů vzpomínání na válečný Terezín, a pak zejména z různých perspektiv představeného Františka Tichého (jako literárního i dramatického autora, hudebního skladatele, pedagoga i teoretika výchovy). S Tichého jménem je neoddělitelně spojena instituce Přírodní školy, kde jsou jednak jeho myšlenky primárně realizovány, a která zároveň působí v různých vzpomínkových sítích (např. při *Bubnování pro Bubny*, pořádané Památkem Ticha, a zároveň na hudebním festivalu *Guido se vrací domů*, spolupořádaném Institutem terezínských skladatelů, což jsou svým přístupem k tématu dvě velmi odlišné organizace). Využitý teoretický rámec pak umožňuje v Závěru (s. 77) prezentovat Františka Tichého jako vlivného aktéra, který prostřednictvím Přírodní školy jednak přináší do dnešního veřejného prostoru – do značné míry za pomoci uměleckých děl - aktualizované vzpomínky na válečný Terezín. Zároveň tak vyzdvihuje hodnoty, které považuje za klíčové pro výchovu, a šířeji pro život vůbec (zejména kolektivita, kreativita, zodpovědnost... podrobněji viz s. 47 – 54).

Text DP, který je výsledkem dlouhodobého výzkumného i formulačního úsilí, je promyšlený a koncizní. Samozřejmě se ovšem nepodařilo autorce se úplně vyhnout nepřesnostem (např. výrok, že vzpomínání tvoří Assmannovu *konektivní strukturu* – s. 9 - je poněkud nepřesný). Jazyková úroveň textu je velmi dobrá, ovšem opět s drobnými chybami (např. zatímco většinou cituje autorky anglické tituly kapitalizované jako v originále, u Turinovy knihy používá verzi *Music as social life* – s. 8).

V zásadě jde ale o velmi dobrou práci, kterou **doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.**

V Praze 11.8. 2022

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.